

Teze vyhlášky připravované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Teze vyhlášky

k provedení § 44a odst. 3 a § 87 odst. 1 písm. g) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění předkládaného návrhu novely

I. Zákonné zmocnění

V souladu s navrhovaným zněním § 44a odst. 3 a § 87 odst. 1 písm. g) zákona o vysokých školách bude Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) povinno stanovit vyhláškou:

Jednotlivé oblasti vzdělávání stanovující pro každou oblast vzdělávání

- a) základní tematické okruhy, které jsou pro danou oblast vzdělávání charakteristické a určující,
- b) výčet typických studijních programů spadajících pod danou oblast vzdělávání,
- c) rámcový profil absolventů v dané oblasti vzdělávání s uvedením hlavních cílů vzdělávání, zahrnujících odborné znalosti, dovednosti a další kompetence, a charakteristických profesí, zejména pak profesí regulovaných, které jsou relevantní.

Zákonné zmocnění navazuje na navrhované znění § 44a zákona o vysokých školách, které zní:

„§ 44a

Oblast vzdělávání

(1) Oblast vzdělávání je věcně vymezený úsek vysokoškolského vzdělávání, v jehož rámci jsou připravovány, schvalovány a uskutečňovány studijní programy blízkého nebo příbuzného obsahového zaměření, odrážející společný teoretický a metodologický základ dané oblasti vzdělávání.

(2) Seznam oblastí vzdělávání je uveden v příloze č. 3 k tomuto zákonu.

(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou vymezení jednotlivých oblastí vzdělávání, obsahující
a) základní tematické okruhy, které jsou pro danou oblast vzdělávání charakteristické a určující,

b) výčet typických studijních programů spadajících pod danou oblast vzdělávání,

c) rámcový profil absolventů v dané oblasti vzdělávání s uvedením hlavních cílů vzdělávání, zahrnujících odborné znalosti, dovednosti a další kompetence, a charakteristických profesí, zejména pak profesí regulovaných, které jsou relevantní.“

II. Teze vyhlášky o oblastech vzdělávání

A. Obecná východiska a cíle oblastí vzdělávání

Oblastí vzdělávání se rozumí věcně vymezený úsek vysokoškolského vzdělávání, v jehož rámci jsou připravovány, schvalovány a uskutečňovány studijní programy blízkého nebo příbuzného obsahového zaměření, odrážející společný teoretický a metodologický základ dané oblasti vzdělávání. Zavedení oblastí vzdělávání do systému vysokého školství je motivováno zvýšením přehlednosti a transparentnosti vysokoškolského vzdělávání. Oblasti vzdělávání zároveň umožňují zjednodušení systému vysokoškolského vzdělávání a jeho administrace i akreditace. Ke zjednodušení administrace přispěje i přechod od současného systému studijní program – studijní obor (obory) na systém studijních programů, které se nebudou dále dělit na studijní obory.

V návaznosti na to a v zájmu posilování institucionální autonomie a odpovědnosti vysokých škol za vytváření, uskutečňování a zajišťování kvality studijních programů, které přináší institucionální akreditace, se zavádějí a definují oblasti vzdělávání. Při uskutečňování studijního programu na základě institucionální akreditace pro oblast nebo oblasti vzdělávání bude nutné splnit soubor požadavků určených právě pro institucionální akreditaci pro tyto oblasti. To se bude týkat zejména obsahového zaměření, profilu absolventa se zohledněním výsledků učení, odborných znalostí a odborných dovedností absolventů, včetně tzv. měkkých dovedností, ve vazbě na příslušnou oblast vzdělávání. V případě uskutečňování studijního programu, který spadá do dvou nebo více oblastí vzdělávání, musí mít vysoká škola institucionální akreditaci pro všechny dané oblasti vzdělávání. Pokud tuto institucionální akreditaci pro všechny dané oblasti vzdělávání vysoká škola nemá, může tento studijní program uskutečňovat pouze na základě akreditace tohoto studijního programu.

Bližší podmínky pro akreditaci jednotlivých oblastí vzdělávání a studijních programů bude definovat vyhláška o standardech pro akreditaci.

Oblasti vzdělávání jsou charakterizovány základními tematickými okruhy, které vycházejí z profilujících znalostí dané disciplíny. Cíle studia, profil absolventa (zohledňující výsledky učení), možnosti uplatnění (včetně tzv. regulovaných profesí), obsah státních zkoušek a témata kvalifikačních prací musí tvořit logický celek.

Východiskem je zde i implementace Evropského kreditového systému (ECTS) a popis studijních programů pomocí výsledků učení. Výsledky učení jsou popisem toho, co by měli studenti znát, čemu by měli rozumět a co by měli být schopni dělat po úspěšném dokončení procesu učení. Jedná se tedy o dosahované znalosti, dovednosti a obecné způsobilosti.

Využívání výsledků učení je základem pro další nástroje v oblasti vysokého školství – například pro kvalifikační rámec či hodnocení kvality. Pro jednotlivé oblasti vzdělávání jsou využity deskriptory oblastí vzdělávání. Deskriptory oblastí vzdělávání převádějí volněji formulované popisy oblastí vzdělávání do kategorie očekávaných výstupů učení, a to tak, aby byly v souladu s národními deskriptory kvalifikačního rámce. Zaměřují se přitom na odborné znalosti, tedy na konkretizaci faktických i teoretických znalostí a stupně porozumění typického absolventa páteřního studijního programu, a odborné dovednosti, tedy na konkretizaci výzkumných, uměleckých nebo jiných praktických postupů uplatňujících odborné znalosti dané úrovně.

Pokud jde o obecné způsobilosti, tato kategorie vyjadřuje především kontext, v němž se od absolventa očekává, že bude odborné znalosti a odborné dovednosti uplatňovat, a míru samostatnosti a odpovědnosti, s jakou tak bude činit. Obecné způsobilosti jsou popsány národními deskriptory jako společné napříč všemi oblastmi vzdělávání, a deskriptory oblastí vzdělávání proto tento typ výstupů z učení v zásadě nespecifikují.

U každé oblasti vzdělávání bude uveden vztah k české klasifikaci kmenových oborů vzdělávání KKO V (příčemž jeden kmenový obor může mít vztah k více oblastem vzdělávání) a k mezinárodní klasifikaci ISCED-F.

Cíle oblastí vzdělávání:

- a) Poskytovat prostor pro vytváření a uskutečňování studijních programů; popisovat jejich konceptuální základy a povahu a vytvářet základní rámec pro jejich průběžné inovace.
- b) Vymezovat legitimní prostor pro uskutečňování studijních programů v souvislosti s institucionální akreditací. V souvislosti se zavedením institucionální akreditace vymezuje oblast vzdělávání prostor, v jehož rámci může vysoká škola s institucionální akreditací pro tuto oblast vzdělávání uskutečňovat v rámci dané oblasti vzdělávání jednotlivé studijní programy.
- c) Poskytovat informace pro tu část vnitřního a vnějšího hodnocení vysokých škol, která se bude týkat vzdělávací činnosti.
- d) Oblast vzdělávání vyjadřuje podstatu kvalifikace, která se získává studiem, a obecné odborné znalosti a dovednosti absolventů.

III. Postup přípravy vyhlášky o oblastech vzdělávání

Při přípravě vyhlášky bude ministerstvo vycházet z výstupů Individuálního projektu národního Kvalifikačního rámce terciárního vzdělávání. Za účelem definování náležitostí jednotlivých oblastí vzdělávání budou ustanoveny oborově příslušné pracovní skupiny složené ze zástupců příslušných vysokých škol, popřípadě fakult, nominovaných orgány reprezentace vysokých škol. Budou respektovány právní předpisy upravující regulovaná povolání a budou dožádána stanoviska dotčených profesních komor nebo jiných uznávacích orgánů v případě, že daná oblast vzdělávání zahrnuje i přípravu k výkonu regulované profese. Návrh vyhlášky bude projednán s orgány reprezentace vysokých škol (Českou konferencí rektorů a Radou vysokých škol).

IV. Oblasti vzdělávání

- Oblast vzdělávání č. 1: Architektura a urbanismus
- Oblast vzdělávání č. 2: Bezpečnostní obory
- Oblast vzdělávání č. 3: Biologie a ekologie
- Oblast vzdělávání č. 4: Dopravní a přepravní služby
- Oblast vzdělávání č. 5: Ekonomické obory
- Oblast vzdělávání č. 6: Elektrotechnika
- Oblast vzdělávání č. 7: Energetika
- Oblast vzdělávání č. 8: Farmacie
- Oblast vzdělávání č. 9: Filologie
- Oblast vzdělávání č. 10: Filozofické vědy, religionistika a teologie
- Oblast vzdělávání č. 11: Fyzika
- Oblast vzdělávání č. 12: Historické vědy
- Oblast vzdělávání č. 13: Chemie
- Oblast vzdělávání č. 14: Informační technologie, kybernetika a informatika
- Oblast vzdělávání č. 15: Lesnictví
- Oblast vzdělávání č. 16: Matematika a statistika
- Oblast vzdělávání č. 18: Neučitelská pedagogika
- Oblast vzdělávání č. 19: Politické vědy
- Oblast vzdělávání č. 20: Potravinářství
- Oblast vzdělávání č. 21: Právo
- Oblast vzdělávání č. 22: Psychologie

Oblast vzdělávání č. 23: Sociální práce
Oblast vzdělávání č. 24: Sociologie
Oblast vzdělávání č. 25: Stavebnictví
Oblast vzdělávání č. 26: Strojírenství a materiály
Oblast vzdělávání č. 27: Tělesná výchova a sport; kinantropologie
Oblast vzdělávání č. 28: Těžba a zpracování nerostných surovin
Oblast vzdělávání č. 29: Učitelství
Oblast vzdělávání č. 30: Umění
Oblast vzdělávání č. 31: Vědy o umění a kultuře
Oblast vzdělávání č. 32: Vědy o zemi
Oblast vzdělávání č. 33: Veterinární lékařství, veterinární hygiena
Oblast vzdělávání č. 34: Všeobecné lékařství a zubní lékařství
Oblast vzdělávání č. 35: Zdravotnické obory
Oblast vzdělávání č. 36: Zemědělství

Modelový příklad oblasti vzdělávání

Oblast vzdělávání č. 1: Architektura a urbanismus

1. Základní tematické okruhy

- Statika
- Materiály a konstrukce
- Stavitelství
- Teorie a dějiny architektury
- Dějiny umění
- Památková péče
- Estetika
- Výtvarná tvorba
- Územní plánování
- Navrhování, modelové projektování
- Tvůrčí ateliéry

2. Typické studijní programy

- Architektura
- Územní plánování
- Zahradní a krajinářská architektura

3. Rámcový profil absolventů a relevantní regulované profese

Profil absolventů

Bakalářský typ

Absolventi bakalářských studijních programů v oblasti architektury a urbanismu mají základní znalosti a dovednosti technických, uměleckých, ekologických, sociologických, demografických a ekonomických disciplín v rozsahu architektonických oborů se schopností pochopení vzájemných souvislostí. Mají nezbytné znalosti teorií, konceptů a metod oboru umožňující shromáždit data a provést analýzu problému, realizovat výkon technických stavebních a řídicích funkcí. Jsou schopni porozumět možnostem, podmínkám a omezením využití teorií, konceptů a metod v architektonické praxi. Kromě výše uvedených znalostí absolventi bakalářských studijních programů umí s využitím odborných znalostí a na základě rámcově vymezeného úkolu řešit praktické problémy v oboru, vyhledat, utřídit a interpretovat informace relevantní pro řešení vymezeného praktického problému v oboru a použít některé

základní technické a výtvarné postupy v rozsahu potřebném pro řešení praktických problémů v oborové praxi včetně navrhování jednoduchých inovativních postupů.

Absolventi mohou vykonávat profesi v kanceláři pod vedením autorizovaného architekta nebo mohou být zařazeni na některé pozice ve veřejné správě, například na stavebních úřadech, pořizovatelských úřadech, úřadech památkové péče, popřípadě ochrany přírody a krajiny a některých dalších specializovaných správních úřadech, kde je předpokladem vysokoškolské vzdělání získané alespoň v bakalářském studijním programu, doplněné o zkoušky zvláštní odborné způsobilosti podle zvláštního právního předpisu.

Magisterský typ

Absolventi magisterských studijních programů architektury a urbanismu prokazují rozšířené porozumění teoriím, konceptům a metodám odpovídající soudobému stavu poznání v architektonických oborech umožňující výkon nejvyšších funkcí ve stavební oblasti, schopnost přípravy, realizace a řízení náročných stavebních činností. Prokazují schopnost analýzy a syntézy problémů architektonické praxe, například chod a řízení kanceláře a řízení architektonické, krajinářské nebo urbanistické/územně plánovací zakázky, výkon vlastních činností projektových a plánovacích v souvislosti s poskytováním souvisejících odborných služeb a právních informací na základě znalosti příslušných právních předpisů. Vedle toho absolventi rozumí možnostem, podmínkám a omezením využití poznatků souvisejících oborů pro řešení problémů architektonické praxe. Kromě výše uvedených znalostí absolventi magisterských studijních programů umí s využitím odborných znalostí samostatně vymezit a tvůrčím způsobem řešit teoretický nebo praktický problém architektonické praxe. Zejména pak: vypracovávat územně plánovací dokumentaci včetně územně plánovacích podkladů, vypracovávat projektovou dokumentaci staveb, s výjimkou staveb inženýrských a vypracovávat projektovou dokumentaci zahradních a krajinářských úprav včetně územně plánovacích podkladů a příslušných částí územně plánovací dokumentace. Mohou provádět stavebně architektonické nebo urbanistické průzkumy, vydávat odborná stanoviska, zpracovávat dokumentaci a posudky pro dílčí hodnocení vlivu staveb na životní prostředí, a to i pro účely řízení před státními orgány či vypracovávat projektovou dokumentaci interiéru staveb a provádět autorský nebo technický dozor nad realizací stavby.

Absolventi magisterských studijních programů umí samostatně a tvůrčím způsobem řešit komplexní problémy s použitím vybraných teorií, konceptů a metod stavebnictví, umí realizovat i rozsáhlé analyticko-syntetické práce v rámci stavební organizace a stavební výroby. Jsou též schopni vést realizaci jednoduché stavby, provádět geodetická měření pro projektovou činnost a vytyčovací práce. Dále pak zastupovat stavebníka, popřípadě návrhatele na podkladě zmocnění při územním, stavebním nebo kolaudačním řízení nebo vykonávat v orgánech státní správy odborné funkce na úseku územního plánování nebo stavebního řádu, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Absolventi magisterských studijních programů umí použít některé z pokročilých výzkumných postupů ve stavebních a geodetických oborech způsobem umožňujícím získávat nové původní informace vycházející z teorie i praxe.

Doktorský typ

Absolventi doktorských studijních programů se mohou kromě vlastního výkonu profese uplatnit jako vědečtí pracovníci či jako učitelé v příslušných oborech na vysoké škole. Prokazují hluboké a systematické znalosti a porozumění teoriím, konceptům a metodám, které jsou v popředí poznání oboru na mezinárodní úrovni, umožňující koncepční a plánovací činnost v praxi i v oblasti vědeckého bádání. Umí navrhovat a používat pokročilé výzkumné postupy svého oboru způsobem umožňujícím rozšiřovat poznání původním výzkumem pro

řešení problémů praxe i vědeckého bádání. Jsou schopni realizovat aplikovaný výzkum, ověřit hypotézy v praxi, popřípadě navrhnout praktické využití závěrů výzkumu.

Relevantní regulované profese

Vzdělávání v oblasti architektura podléhá regulaci nejen na národní, ale rovněž na evropské úrovni. Základní požadavky na vzdělání architektů jsou uvedeny ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005, o uznávání odborných kvalifikací, a v zákoně č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání v oblasti architektury je úzce spjato s působením regulačního orgánu, kterým je v České republice Česká komora architektů. Regulovanou profesí je autorizovaný architekt pro obory

- a) architektura,
- b) územní plánování,
- c) krajinářská architektura.

Vztah ke klasifikacím KKOV a ISCED-F

KKOV:

35 Architektura (kompletní kategorie)

3914 Krajinné inženýrství

4109 Zahradní a krajinářská architektura

ISCED-F:

0731 Architecture and town planning